

How to study a Biblical book: - Class # 5

From 'text' to 'context' to 'theme'

For Torah in Motion - by Menachem Leibtag

Intertextuality between books:

What came first - Matan Torah or the Flood?

Intro: Last week, we studied the story of the sin of the Golden Calf, showing how it must be understood in light of thematic connection to the story of Matan Torah. This week, we will show how we can enhance our understanding of the events in Sefer Shmot, if we consider Sefer Breishit, as a book written to help Am Yisrael understand the events that transpire in Sefer Shmot.

===

I. Example of parallels between Flood story and Matan Torah:

1. The word תיבה (ark) / see Br. 6:14, 18 ; Shmot 2:3-5
2. מָצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'
 Finding 'favor' in God's eyes / Br. 6:8 ; Shmot 33:17
3. Forty days and forty nights / Br. 7:4, 12 ; Shmot 24:18
4. Seven days before the forty days Br. 7:4; Shmot 24:16
5. 120 years - life of man - Br. 6:3 / Dvarim 34:7
6. Destroying everyone else, and saving only you / Br. 7:1-4 Shmot 32:10
7. Sin of "hashchata" / corruption וְתִשָּׁחַת הָאָרֶץ, Br. 6:11 ; Shmot 32:7
8. A Covenant - re-defining a relationship with God

- Question ? are these parallels intentional?

If so, what may be their meaning?

In our class, we will relate to the theme of covenant, but

Before we discuss this question,

An observation re: chet ha'egel and its connection to brit Avot:

And how it can explain Aharon's behavior and why he makes the 'egel'

Note the 'material', not just the 'shape'

II. Review the 'conditional promise' in Shmot 23:20-23

כ הִנֵּה אֲנֹכִי שֹׁלַח מַלְאָךְ, לְפָנֶיךָ, לְשַׁמְרֶךָ, בְּדַרְךְ; וְלִהְבִּיאֶךָ, אֶל-הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הִכְנַתִּי. **20** Behold, I send an angel before thee, to keep thee by the way, and to bring thee into the place which I have prepared.

כא הִשָּׁמֶר מִפְּנֵיו וּשְׁמַע בְּקוֹלוֹ, אֶל-תִּמְרַבּוּ: **כִּי לֹא יִשָּׂא לְפִשְׁעֵכֶם, כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ.** **21** Take heed of him, and hearken unto his voice; be not rebellious against him; for he will not pardon your transgression; for My name is in him.

כב כִּי אִם-שָׁמוּעַ תִּשְׁמַע, בְּקוֹלוֹ, וְעָשִׂיתָ, כָּל-אֲשֶׁר אֲדַבֵּר--וְאֵיבַתִּי, אֶת-אֵיבֶיךָ, וְצִרְתִּי, אֶת-צִרְרֶיךָ.... **22** But if thou shalt indeed hearken unto his voice, and do all that I speak; then I will be an enemy unto thine enemies, and an adversary unto thine adversaries.

End of chapter 24.....

יז וּמִרְאֵה כְבוֹד יְהוָה, כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הַהָר, לְעֵינֵי, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. **17** And the appearance of the glory of the LORD was like devouring fire on the top of the mount in the eyes of the children of Israel.

יח וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הָעָנָן, וַיַּעַל אֶל-הָהָר; וַיְהִי מֹשֶׁה, בְּהָר, אַרְבָּעִים יוֹם, וְאַרְבָּעִים לַיְלָה. **18** And Moses entered into the midst of the cloud, and went up into the mount; and Moses was in the mount forty days and forty nights.

Following the 'camp camera' - i.e. continuing directly with chapter 32

א וַיֵּרָא הָעָם, כִּי-בִשְׁשׁ מִנְּשֵׁה לָרְדַת מֶן-הָהָר; וַיִּקְהַל הָעָם עַל-אֶהֱרֹן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו: **קוּם עֲשֵׂה-לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יֵלְכוּ לְפָנֵינוּ--** כִּי-זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ **1** And when the people saw that Moses delayed to come down from the mount, the people gathered themselves together unto Aaron, and said unto him: 'Up, make us a god who shall go before us; for as for this Moses, the man that brought us up out of the land of Egypt, we know not what is become of him.'

אֲשֶׁר הֵעֵלְנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם,

לֹא יָדַעְנוּ מָה-הָיָה לוֹ.

ב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם, אֱהָרוּ, פָּרְקוּ נְזָמֵי
הַזָּהָב, אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשֵׁיכֶם בְּנִיכֶם
וּבְנֹתֵיכֶם; וְהָבִיאוּ, אֵלַי.

2 And Aaron said unto them: 'Break off the golden rings, which are in the ears of your wives, of your sons, and of your daughters, and bring them unto me.'

ג וַיִּתְּפְּרְקוּ, כָּל-הָעָם, אֶת-נְזָמֵי הַזָּהָב, אֲשֶׁר
בְּאָזְנֵיהֶם; וַיָּבִיאוּ, אֶל-אֱהָרֹן.

3 And all the people broke off the golden rings which were in their ears, and brought them unto Aaron.

ד וַיִּקַּח מִיָּדָם, וַיִּצַר אֹתוֹ בַּחֶרֶט,
וַיַּעֲשֶׂהוּ עֵגֶל מִסַּכָּה; וַיֹּאמְרוּ--אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ
יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר הֶעֱלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.

4 And he received it at their hand, and fashioned it with a graving tool, and made it a molten calf; and they said: 'This is thy god, O Israel, which brought thee up out of the land of Egypt.'

ה וַיֵּרָא אֱהָרֹן, וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו;
וַיִּקְרָא אֱהָרֹן וַיֹּאמֶר, **חַג לַיהוָה מָחָר.**

5 And when Aaron saw this, he built an altar before it; and Aaron made proclamation, and said: 'To-morrow shall be a feast to the LORD.'

ו וַיִּשְׁכְּמוּ, מִמָּחָרֹת,
וַיַּעֲלוּ עֹלֹת, וַיִּגְשׂוּ שְׁלָמִים;
וַיֵּשֶׁב הָעָם לֶאֱכֹל וְשָׂתוּ, וַיִּקְמוּ לְצַחֵק.

6 And they rose up early on the morrow, and offered burnt-offerings, and brought peace-offerings; and the people sat down to eat and to drink, and rose up to make merry.

Note why specifically this gold reminds them of the Exodus!

At the burning bush - Shmot chapter 3:

טו וַיֹּאמֶר עוֹד אֱלֹהִים אֶל-מֹשֶׁה, כֹּה-תֹאמַר אֶל-בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי
יִצְחָק וְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב, שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם; זֶה-שְּׁמִי לְעֹלָם,
וְזֶה זִכְרִי לְדֹר דָּר.

15 And God said moreover unto Moses: 'Thus shalt thou say unto the children of Israel: The LORD, the God of your fathers, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob, hath sent me unto you; this is My name for ever, and this is My memorial unto all generations.

טז לֵךְ וְאַסְפַּתְּ אֶת-זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאַמְרַת
אֲלֵהֶם יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי,

16 Go, and gather the elders of Israel together, and say unto them: The LORD, the God of your fathers, the God of Abraham, of Isaac, and of Jacob, hath appeared unto me, saying: I

אֱלֹהֵי אֲבֹרָהֶם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, לֵאמֹר: פָּקֹד
פָּקֹדְתִי אֶתְכֶם, וְאֶת-הָעָשׂוּי לְכֶם בְּמִצְרַיִם.

have surely remembered you, and seen that which is done to you in Egypt.

יִזְ וְאֵמֶר, אֶעֱלֶה אֶתְכֶם מֵעֲנֵי מִצְרַיִם, אֶל-
אֶרֶץ הַפְּנִיעָנִי וְהַחֲתִי, וְהָאֹמֹרִי וְהַפְּרִזִּי
וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי--אֶל-אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב, וַדְּבָשׁ.

17 And I have said: I will bring you up out of the affliction of Egypt unto the land of the Canaanite, and the Hittite, and the Amorite, and the Perizzite, and the Hivite, and the Jebusite, unto a land flowing with milk and honey.

יח וְשָׁמְעוּ, לְקוֹלִי; וּבֹאֲתָ אֶתְּהָ וְזִקְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶל-מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וְאָמַרְתֶּם אֵלָיו
יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָה עָלֵינוּ, וְעַתָּה
נֵלְכָה-נָא דֶרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בְּמִדְבָּר,
וְנִזְבְּחָה לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ.

18 And they shall hearken to thy voice. And thou shalt come, thou and the elders of Israel, unto the king of Egypt, and ye shall say unto him: The LORD, the God of the Hebrews, hath met with us. And now let us go, we pray thee, three days' journey into the wilderness, that we may sacrifice to the LORD our God.

יט וְאֲנִי יָדַעְתִּי--כִּי לֹא-יִתֵּן אֶתְכֶם מֶלֶךְ
מִצְרַיִם, לְהֵלֶךְ: וְלֹא, בְּיַד חֲזָקָה.

19 And I know that the king of Egypt will not give you leave to go, except by a mighty hand.

כ וְשַׁלַּחְתִּי אֶת-יָדִי, וְהִכִּיתִי אֶת-מִצְרַיִם,
בְּכָל נִפְלְאוֹתַי, אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה בְּקִרְבּוֹ;
וְאַחֲרֵי-כֵן, יִשְׁלַח אֶתְכֶם.

20 And I will put forth My hand, and smite Egypt with all My wonders which I will do in the midst thereof. And after that he will let you go.

כא וְנָתַתִּי אֶת-חַן הָעַם-הַזֶּה, בְּעֵינָי
מִצְרַיִם; וְהָיָה כִּי תֵלְכוּ, לֹא תֵלְכוּ רִיקִים.

21 And I will give this people favour in the sight of the Egyptians. And it shall come to pass, that, when ye go, ye shall not go empty;

כב וְשָׂאֵלָה אִשָּׁה מִשְׁכַּנְתָּהּ וּמִגֵּרַת
בֵּיתָהּ, כְּלֵי-כֶסֶף וְכְלֵי זָהָב וְשִׁמְלֹת;
וְשִׁמְתֶם, עַל-בְּנֵיכֶם וְעַל-בָּנוֹתֵיכֶם,
וְנִצַּלְתֶּם, אֶת-מִצְרַיִם.

22 but every woman shall ask of her neighbour, and of her that sojourneth in her house, jewels of silver, and jewels of gold, and raiment; and ye shall put them upon your sons, and upon your daughters; and ye shall spoil the Egyptians.'

And when we leave Egypt: in Shmot chapter 11:

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, עוֹד נֹגַע אֶחָד אָבִיא עַל-פְּרַעֲוִה וְעַל-מִצְרַיִם--אַחֲרַי-כֵּן, יִשְׁלַח אֶתְכֶם מִזֶּה: כְּשִׁלְחוֹ--כָּלָה, גָּרַשׁ יִגְרַשׁ אֶתְכֶם מִזֶּה.

1 And the LORD said unto Moses: 'Yet one plague more will I bring upon Pharaoh, and upon Egypt; afterwards he will let you go hence; when he shall let you go, he shall surely thrust you out hence altogether.'

ב דַּבֵּר-נָא, בְּאָזְנֵי הָעָם; וַיִּשְׁאַלוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ, וְאִשָּׁה מֵאֵת רֵעוּתָהּ, כְּלֵי-כֶסֶף, וְכְלֵי זָהָב.

2 Speak now in the ears of the people, and let them ask every man of his neighbour, and every woman of her neighbour, jewels of silver, and jewels of gold.'

ג וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת-חַן הָעָם, בְּעֵינֵי מִצְרַיִם; גַּם הָאִישׁ מֹשֶׁה, גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם, בְּעֵינֵי עַבְדֵי-פְּרַעֲוִה, וּבְעֵינֵי הָעָם. { ס }

3 And the LORD gave the people favour in the sight of the Egyptians. Moreover the man Moses was very great in the land of Egypt, in the sight of Pharaoh's servants, and in the sight of the people.'

Then in Shmot 12:

לג וַתַּחֲזֹק מִצְרַיִם עַל-הָעָם, לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן-הָאֶרֶץ: כִּי אָמְרוּ, כְּלָנוּ מֵתִים.

33 And the Egyptians were urgent upon the people, to send them out of the land in haste; for they said: 'We are all dead men.'

לד וַיִּשָּׂא הָעָם אֶת-בִּצְקוֹ, טָרָם יַחְמָץ; מִשְׁאַרְתָּם צָרְרֹת בְּשִׁמְלֹתָם, עַל-שִׁכְמָם.

34 And the people took their dough before it was leavened, their kneading-troughs being bound up in their clothes upon their shoulders.

לה וּבְנֵי-יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ, כַּדְּבַר מֹשֶׁה; וַיִּשְׁאַלוּ, מִמִּצְרַיִם, כְּלֵי-כֶסֶף וְכְלֵי זָהָב, וּשְׂמֹלֹת.

35 And the children of Israel did according to the word of Moses; and they asked of the Egyptians jewels of silver, and jewels of gold, and raiment.

לו וַיִּהְיוּ נֹתֵן אֶת-חַן הָעָם, בְּעֵינֵי מִצְרַיִם--וַיִּשְׁאֲלוּם; וַיִּנְצְלוּ, אֶת-מִצְרַיִם. { פ }

36 And the LORD gave the people favour in the sight of the Egyptians, so that they let them have what they asked. And they despoiled the Egyptians.

Let's note the parallels to Brit Bein ha'Btarim - Breishit chapter 15

See slide of brit bein ha'b'tarim

Note all the parallels and the concept of 'conquest' -"yerusha"

See also Yirmiyahu chapter 34 re: symbolism of the "egel"

ב וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֶל-יִרְמְיָהוּ, מֵאֵת יְהוָה
לֵאמֹר.

12 therefore the word of the LORD came to Jeremiah from the LORD, saying:

יג כֹּה-אָמַר יְהוָה, אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: אֲנֹכִי,
כָּרַתִּי בְרִית אֶת-אֲבוֹתֵיכֶם, בְּיוֹם הוֹצֵאִי
אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִבֵּית עֲבָדִים לֵאמֹר.

13 Thus saith the LORD, the God of Israel: I made a covenant with your fathers in the day that I brought them forth out of the land of Egypt, out of the house of bondage, saying:

יד מִקֶּץ שִׁבְעַת שָׁנִים תִּשְׁלַח אִישׁ אֶת-אָחִיו
הָעֵבְרִי אֲשֶׁר-יָמַכְךָ לָדָּ, וְעַבְדָּךְ שֵׁשׁ שָׁנִים,
וְשִׁלַּחְתּוֹ חֲפָשִׁי, מִעַמְדָּ; וְלֹא-שָׁמְעוּ אֲבוֹתֵיכֶם
אֵלַי, וְלֹא הִטּוּ אֶת-אָזְנָם.

14 'At the end of seven years ye shall let go every man his brother that is a Hebrew, that hath been sold unto thee, and hath served thee six years, thou shalt let him go free from thee'; but your fathers hearkened not unto Me, neither inclined their ear.

טו וַתֵּשְׁבוּ אַתֶּם הַיּוֹם, וַתַּעֲשׂוּ אֶת-הַיָּשָׁר
בְּעֵינַי, לְקַרְא דְרוֹר, אִישׁ לְרֵעֵהוּ; וַתַּכְרֹתוּ
בְרִית, לִפְנָי, בַּבַּיִת, אֲשֶׁר-נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו.

15 And ye were now turned, and had done that which is right in Mine eyes, in proclaiming liberty every man to his neighbour; and ye had made a covenant before Me in the house whereon My name is called;

טז וַתֵּשְׁבוּ, וַתַּחֲלֹלוּ אֶת-שְׁמִי, וַתֵּשְׁבוּ אִישׁ
אֶת-עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת-שִׁפְחָתוֹ, אֲשֶׁר-שִׁלַּחְתֶּם
חֲפָשִׁים לְנַפְשָׁם; וַתַּכְבְּשׂוּ אֹתָם--לְהִיּוֹת לָכֶם,
לְעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת. {ס}

16 but ye turned and profaned My name, and caused every man his servant, and every man his handmaid, whom ye had let go free at their pleasure, to return; and ye brought them into subjection, to be unto you for servants and for handmaids. {S}

יז לְכֹן, כֹּה-אָמַר יְהוָה, אַתֶּם לֹא-שָׁמַעְתֶּם
אֵלַי, לְקַרְא דְרוֹר אִישׁ לְאָחִיו וְאִישׁ לְרֵעֵהוּ;
הִנְנִי קֹרֵא לָכֶם דְרוֹר נְאֻם-יְהוָה, אֶל-הַחֶרֶב
אֶל-הַדָּבָר וְאֶל-הָרָעַב, וְנָתַתִּי אֶתְכֶם לְזוּעָה
(לְזַעֲנָה), לְכֹל מַמְלָכוֹת הָאָרֶץ.

17 Therefore thus saith the LORD: Ye have not hearkened unto Me, to proclaim liberty, every man to his brother, and every man to his neighbour; behold, I proclaim for you a liberty, saith the LORD, unto the sword, unto the pestilence, and unto the famine; and I will make you a horror unto all the kingdoms of the earth.

יח וְנָתַתִּי אֶת-הָאֲנָשִׁים, הָעֹבְרִים אֶת-בְּרִיתִי,
אֲשֶׁר לֹא-הִקִּימוּ אֶת-דְּבַרֵי הַבְּרִית, אֲשֶׁר

18 And I will give the men that have transgressed My covenant, that have not performed the words of the covenant which they made before Me, when they cut the calf in twain and passed between the parts thereof;

כָּרְתוּ לְפָנַי--הָעֵגֶל אֲשֶׁר כָּרְתוּ לְשָׁנַיִם, וַיַּעֲבְרוּ
בֵּין בְּתָרָיו.

יט שָׂרֵי יְהוּדָה וְשָׂרֵי יְרוּשָׁלַם, הַסָּרִסִים
וְהַכֹּהֲנִים, וְכָל, עִם הָאָרֶץ--הָעֹבְרִים, בֵּין
בְּתָרֵי הָעֵגֶל. **19** the princes of Judah, and the princes of
Jerusalem, the officers, and the priests,
and all the people of the land, that passed
between the parts of the calf;

כ וְנָתַתִּי אוֹתָם בְּיַד אֹיְבֵיהֶם, וּבְיַד מְבַקְשֵׁי
נַפְשָׁם; וְהִיְתָה נְבֻלָתָם לְמֵאֲכָל, לְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּלְבֵהֶמֶת הָאָרֶץ. **20** I will even give them into the hand of
their enemies, and into the hand of them
that seek their life; and their dead bodies
shall be for food unto the fowls of the
heaven, and to the beasts of the earth.

כא וְאֶת-צְדָקְיָהוּ מֶלֶךְ-יְהוּדָה וְאֶת-שָׂרָיו,
אֶתְנֶן בְּיַד אֹיְבֵיהֶם, וּבְיַד, מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם; וּבְיַד,
חֵיל מֶלֶךְ בָּבֶל, הָעֹלִים, מֵעֲלֵיכֶם. **21** And Zedekiah king of Judah and his
princes will I give into the hand of their
enemies, and into the hand of them that
seek their life, and into the hand of the
king of Babylon's army, that are gone up
from you.

Discussion of physical objects

That remind of us of previous experiences

How all the above can explain Aharon's actions

And the peoples statement/ conclusion:

That the "egel" represents/ reminds them of the God of the Exodus

And the 'powerful god' that will help them conquer the Land.

[and hence "brit Avot"]

Review: What happens when Moshe goes down the mountain

ז וַיְדַבֵּר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה: לֵךְ-רֹד--כִּי שָׁחַת
עִמָּךְ, אֲשֶׁר הָעַלִּיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם. **7** And the LORD spoke unto Moses: 'Go,
get thee down; for thy people, that thou
broughtest up out of the land of Egypt,
have dealt corruptly;

ח סרו מהר, מן-הדרך אשר צויתם-

-עשו להם, יגל מסכה;

וישתחו-לו, ויזבחו-לו, ויאמרו, אלה

אלהיך ישראל אשר העלוד מארץ מצרים.

8 they have turned aside quickly out of the way which I commanded them; they have made them a molten calf, and have worshipped it, and have sacrificed unto it, and said: This is thy god, O Israel, which brought thee up out of the land of Egypt.'

ט ויאמר יהוה, אל-משה: ראיתי את-

העם הזה, והנה עם-קשה-עָרף הוא.

9 And the LORD said unto Moses: 'I have seen this people, and, behold, it is a stiffnecked people.'

י ועתה הניחה לי, ויחר-אפי בהם ואכלם;

ואעשה אותך, לגוי גדול.

10 Now therefore let Me alone, that My wrath may wax hot against them, and that I may consume them; and I will make of thee a great nation.'

Moshe's encounter with Aharon re: the 'wild party':

יח ויאמר, אין קול ענות גבורה, ואין קול, ענות חלושה; קול ענות, אנכי שמע.

18 And he said: 'It is not the voice of them that shout for mastery, neither is it the voice of them that cry for being overcome, but the noise of them that sing do I hear.'

יט ויהי, כִּאֲשֶׁר קָרַב אֶל-הַמַּחֲנֶה, וירא את-העגל, ומחלות; ויחר-אף משה, וישלך מידו את-הַלְּחֹת, וישבר אתם, פחת הקר..

19 And it came to pass, as soon as he came nigh unto the camp, that he saw the calf and the dancing; and Moses' anger waxed hot, and he cast the tables out of his hands, and broke them beneath the mount.

כא ויאמר משה אל-אהרן, מה-עשה לך? העם הזה: כִּי-הִבֵּאתָ עָלֵינוּ, חַטָּאת גְּדוֹלָה.

21 And Moses said unto Aaron: 'What did this people unto thee, that thou hast brought a great sin upon them?'

כב ויאמר אהרן, אל-יחר אף אדני; אתה ידעת את-העם, כִּי בָרַע הוּא.

22 And Aaron said: 'Let not the anger of my lord wax hot; thou knowest the people, that they are set on evil.'

כג ויאמרו לי--עשה-לנו אלהים, אשר ילכו לפנינו: כִּי-זֶה מִנְּשֵׁה הָאִישׁ, אשר העלנו מארץ מצרים--לא ידענו, מה-היה לו.

23 So they said unto me: Make us a god, which shall go before us; for as for this Moses, the man that brought us up out of the land of Egypt, we know not what is become of him.'

כד וַאֲמַר לָהֶם לְמִי זֶהָב, הֲתִפְּרְקוּ וַיִּתְּנוּ-לִי; וַאֲשַׁלְכֵהוּ בְּאֵשׁ, וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה. **24** And I said unto them: Whosoever hath any gold, let them break it off; so they gave it me; and I cast it into the fire, and there came out this calf.'

כה וַיִּרְא מֹשֶׁה אֶת-הָעָם, כִּי פָרְעוּ **הוא:** כִּי-פָרְעָה אֱהָרוֹן, לְשִׂמְצָה בְּקִמְיָהֶם. **25** And when Moses saw that the people were broken loose--for Aaron had let them loose for a derision among their enemies--

II. Moshe's prayer – and its connection to “brit Avot”

ל וַיְהִי, מִמָּחָרֵת, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-הָעָם, אַתֶּם חָטֵאתֶם חֲטָאָה גְדוֹלָה; וְעַתָּה אֶעֱלֶה אֶל-יְהוָה, אֲוִלִי אֲכַפְּרָה בְּעַד חַטֹּאתֵיכֶם. **30** And it came to pass on the morrow, that Moses said unto the people: 'Ye have sinned a great sin; and now I will go up unto the LORD, peradventure I shall make atonement for your sin.'

לא וַיָּשָׁב מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה, וַיֹּאמֶר: אָנָּה, חָטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדוֹלָה, **31** And Moses returned unto the LORD, and said: 'Oh, this people have sinned a great sin, and have made them a god of gold.

וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם, אֱלֹהִי זָהָב.

See Shmot 20: 19-22 / opening commandment

לב וְעַתָּה, אִם-תִּשָּׂא חַטֹּאתֶם; וְאִם-אֵין-- מִחֲנִי נָא, מִסִּפְרֹךְ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ. **32** Yet now, if Thou wilt forgive their sin--; and if not, blot me, I pray Thee, out of Thy book which Thou hast written.'

See Shmot 23:21 – re: Moshe & the malach

לג וַיֹּאמֶר יְהוָה, אֶל-מֹשֶׁה: מִי אֲשֶׁר חָטָא- לִי, אֶמְחֶנּוּ מִסִּפְרֵי. **33** And the LORD said unto Moses: 'Whosoever hath sinned against Me, him will I blot out of My book.'

לד וְעַתָּה לֵךְ נְחֵה אֶת-הָעָם, אֶל אֲשֶׁר-
דִּבַּרְתִּי לָךְ-- הֲנִי מִלְּאֲכִי, יֵלֵךְ לִפְנֵיךָ;
וּבְיוֹם פְּקֻדֵי, וּפְקֻדְתִּי עֲלֵהֶם חֲטָאתָם.

34 And now go, lead the people unto the place of which I have spoken unto thee; behold, Mine angel shall go before thee; nevertheless in the day when I visit, I will visit their sin upon them.'

Compare Shmot 23: 20-23

See also Ibn Ezra

From Rosh haHashana to Rosh haShana [yearly]

III. Shmot chapter 33

א וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, לֵךְ עֲלֵה מִזֶּה--אֶתְּהַ
וְהָעָם, אֲשֶׁר הֵעֵלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: אֶל-
הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר, לְזֶרְעֲךָ, אֶתְנַנְּנָה.

1 And the LORD spoke unto Moses: 'Depart, go up hence, thou and the people that thou hast brought up out of the land of Egypt, unto the land of which I swore unto Abraham, to Isaac, and to Jacob, saying: Unto thy seed will I give it--

ב וְשָׁלַחְתִּי לִפְנֵיךָ, מַלְאָךְ; וְגִרְשִׁיתִי, אֶת-
הַכְּנַעֲנִי הָאֲמֹרִי, וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי, הַחִוִּי
וְהַיְבוּסִי.

2 and I will send an angel before thee; and I will drive out the Canaanite, the Amorite, and the Hittite, and the Perizzite, the Hivite, and the Jebusite--

ג אֶל-אֶרֶץ זָבַת חֵלֶב, וּדְבַשׁ: כִּי לֹא אֶעֱלֶה
בְּקִרְבְּךָ, כִּי עִם-קִשָּׁה-עֵרֹף אַתָּה--פֶּן-אֶכְלֶךָ,
בְּדַרְדָּר.

3 unto a land flowing with milk and honey; for I will not go up in the midst of thee; for thou art a stiffnecked people; lest I consume thee in the way.'

ד וַיִּשְׁמַע הָעָם, אֶת-הַדְּבָר הָרַע הַזֶּה--
וַיִּתְאַבְּלוּ; וְלֹא-שָׁתוּ אִישׁ עֵדִיו, עֲלָיו.

4 And when the people heard these evil tidings, they mourned; and no man did put on him his ornaments.

ה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, אָמַר אֶל-בְּנֵי-
יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עִם-קִשָּׁה-עֵרֹף--רַגַּע אֶחָד
אֶעֱלֶה בְּקִרְבְּךָ, וְכִלִּיתִיךָ; וְעַתָּה, הוֹרֵד עֲדִיךָ
מֵעַלְיָךְ, וְאַדְעָה, מָה אֶעֱשֶׂה-לָּךְ.

5 And the LORD said unto Moses: 'Say unto the children of Israel: Ye are a stiffnecked people; if I go up into the midst of thee for one moment, I shall consume thee; therefore now put off thy ornaments from thee, that I may know what to do unto thee.'

ו וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-עֲדִידִים, מִהַר חוֹרֵב. 6 And the children of Israel stripped themselves of their ornaments from mount Horeb onward.

ז וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת-הָאֹהֶל וְנִטָּה-לוֹ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, הַרְחֵק מִן-הַמַּחֲנֶה, וְקָרָא לוֹ, אֹהֶל מוֹעֵד; וְהָיָה, כָּל-מִבְקֵשׁ יְהוָה, יֵצֵא אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד, אֲשֶׁר מִחוּץ לַמַּחֲנֶה. 7 Now Moses used to take the tent and to pitch it without the camp, afar off from the camp; and he called it the tent of meeting. And it came to pass, that every one that sought the LORD went out unto the tent of meeting, which was without the camp.

יב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-יְהוָה, רְאֵה אֶתְּהָ אָמַר אֵלַי הֲעַל אֶת-הָעַם הַזֶּה, וְאֶתְּהָ לֹא הוֹדַעְתָּנִי, אֶת אֲשֶׁר-תִּשְׁלַח עִמִּי; וְאֶתְּהָ אֲמַרְתָּ יִדְעֶתִיךָ בְּשֵׁם, וְגַם-מָצָאתָ חוֹן בְּעֵינָי. 12 And Moses said unto the LORD: 'See, Thou sayest unto me: Bring up this people; and Thou hast not let me know whom Thou wilt send with me. Yet Thou hast said: I know thee by name, and thou hast also found grace in My sight.'

יג וְעַתָּה אִם-נָא מָצָאתִי חוֹן בְּעֵינֶיךָ, הוֹדַעְנִי נָא אֶת-דַּרְכְּךָ, וְאִדְעֶךָ, לְמַעַן אֲמַצֶּא-חוֹן בְּעֵינֶיךָ; וּרְאֵה, כִּי עַמֶּךָ הַגּוֹי הַזֶּה. 13 Now therefore, I pray Thee, if I have found grace in Thy sight, show me now Thy ways, that I may know Thee, to the end that I may find grace in Thy sight; and consider that this nation is Thy people.'

יד וַיֹּאמֶר: פָּנַי יֵלְכוּ, וְהִנַּחְתִּי לָךְ. 14 And He said: 'My presence shall go with thee, and I will give thee rest.'

טו וַיֹּאמֶר, אֵלָיו: אִם-אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים, אֶל-תִּעְלֶנּוּ מִזֶּה. 15 And he said unto Him: 'If Thy presence go not with me, carry us not up hence.'

טז וּבַמָּה יִדָּע אִפּוּא, כִּי-מָצָאתִי חוֹן בְּעֵינֶיךָ אֲנִי וְעַמֶּךָ-- הַלּוֹא, בְּלִכְתֶּיךָ עִמָּנוּ; וְנִפְלִינוּ, אֲנִי וְעַמֶּךָ, מִכָּל-הָעַם, אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה 16 For wherein now shall it be known that I have found grace in Thy sight, I and Thy people? is it not in that Thou goest with us, so that we are distinguished, I and Thy people, from all the people that are upon the face of the earth?'

אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי הָאֲדָמָה

IV. The progression of the Biblical concept of Covenant

A. Rainbow Covenant – brit ha'keshet Breishit chapter 9

א וַיְבָרֶךְ אֱלֹקִים, אֶת-נֹחַ וְאֶת-בְּנָיו;
וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ, וּמְלֵאוּ אֶת-הָאָרֶץ.
ח וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל-נֹחַ
ט וַאֲנִי, הִנְנִי מְקִים אֶת-בְּרִיתִי אִתְּכֶם, וְאֶת-זִרְעֲכֶם...
יא וְהִקְמַתִּי אֶת-בְּרִיתִי אִתְּכֶם...
וְלֹא-יְהִי עוֹד מַבּוּל, לְשַׁחַת הָאָרֶץ.
יב וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים זֹאת אֹת-הַבְּרִית אֲשֶׁר-אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם...אֶת-קִשְׁתִּי,
נִתְּתִי בְּעָנָן; וְהָיְתָה לְאוֹת בְּרִית, בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ.

B. Brit Milah – Covenant of Circumcision Breishit chapter 17

א ...וַיֵּרָא ה' אֶל-אַבְרָם, וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי-אֵל שַׁדַּי
-הַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי, וְהָיָה תָמִים.
ב וְאַתָּנָה בְּרִיתִי, בֵּינִי וּבֵינֶךָ; וְאַרְבָּה אוֹתָךְ בְּמֵאד מְאֹד.
ו וְהִפְרִתִי אִתְּךָ בְּמֵאד מְאֹד, וְנִתְּתִיךָ לְגוֹיִם; וּמְלָכִים, מִמֶּךָ יֵצְאוּ.
ז וְהִקְמַתִּי אֶת-בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ, וּבֵין זִרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם-
לְבְרִית עוֹלָם: **לְהִיּוֹת לְךָ לְאֱלֹקִים**, וּלְזַרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ.
ח וְנִתְּתִי לְךָ וּלְזִרְעֶךָ אַחֲרֶיךָ... אֶת כָּל-אָרֶץ כְּנָעַן...
וְהָיְתִי לָהֶם לְאֱלֹקִים..
וּנְמַלְתֶּם, אֶת בְּשַׂר עֶרְלַתְכֶם;
וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם.

C. Brit Sinai – Covenant at Mt.Sinai / Sefer Vayikra - chapter 26

ט וּפְנִיתִי אֲלֵיכֶם--וְהַפְרִיתִי אֶתְכֶם, וְהִרְבִּיתִי אֶתְכֶם;

וְהַקִּימְתִי אֶת-בְּרִיתִי, אִתְּכֶם. י וְאֶכְלְתֶם יֶשֶׁן, גּוֹשֵׁן....

יב וְהִתְהַלַּכְתִּי, בְּתוֹכְכֶם,

וְהִיִּיתִי לָכֶם, לְאֱלֹקִים; וְאַתֶּם, תִּהְיוּ-לִי לְעָם.

--- Brit Sinai, in Sefer Shmot chapters 19 & 31-

י"ט ה וְעַתָּה, אִם-שָׁמוּעַ תִּשְׁמְעוּ בְּקוֹלִי,

וְשָׁמַרְתֶּם, אֶת-בְּרִיתִי- וְהִיִּיתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל-הָעַמִּים, כִּי-לִי כָּל-הָאָרֶץ .

ו וְאַתֶּם תִּהְיוּ-לִי מִמְּלַכַת כְּהֲנָיִם, וְגוֹי קְדוֹשׁ :

אֵלֶּה, הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר תִּדְבֹר, אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

ל"א טו וְשָׁמְרוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת-הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתָם, בְּרִית
עוֹלָם. יז בְּיַד בְּנֵי יִשְׂרָאֵל--אֹת הוּא, לְעֹלָם כִּי-שֵׁשֶׁת יָמִים...

V. The parallel with "chet ha'egel" שמות פרק לב

ז וַיִּדְבֹר ה' אֶל-מֹשֶׁה: לֵךְ-רֹד--כִּי שָׁחַת עַמְּךָ, אֲשֶׁר הֶעֱלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם.. ט וַיֹּאמֶר ה' אֶל-
מֹשֶׁה: רְאִיתִי אֶת-הָעַם הַזֶּה, וְהִנֵּה עַם-קָשֶׁה-עֵרְף הוּא. י וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִּי, וַיִּחַר-אַפִּי בָהֶם
וְאָכַלְתִּים; וְאַעֲשֶׂה אוֹתָךְ, לְגוֹי גָדוֹל. יא וַיַּחַל מֹשֶׁה...

The new covenant - w/ attributes of Mercy

פרק ל"ג ז וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה, גַּם אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֲעֲשֶׂה: כִּי-מִצָּאת חֵן בְּעֵינַי...
יט וַיֹּאמֶר, אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל-טוֹבֵי עַל-פְּנֵיךָ, וְקָרָאתִי בְּשֵׁם ה' לְפָנֶיךָ;
. וְחִנַּנְתִּי אֶת-אֲשֶׁר אֲחֹז, וְרַחֲמֹתַי אֶת-אֲשֶׁר אֲרַחֵם

VI. – Parallel between first and second Luchot

'New Deal' - enter attributes of Mercy

יז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, גַּם אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
אֶעֱשֶׂה: כִּי-מִצָּאת חֵן בְּעֵינַי, וְאֲדַעֵךְ בְּשֵׁם .
יח וַיֹּאמֶר: הֲרֵאֵנִי נָא, אֶת-כְּבֹדְךָ.

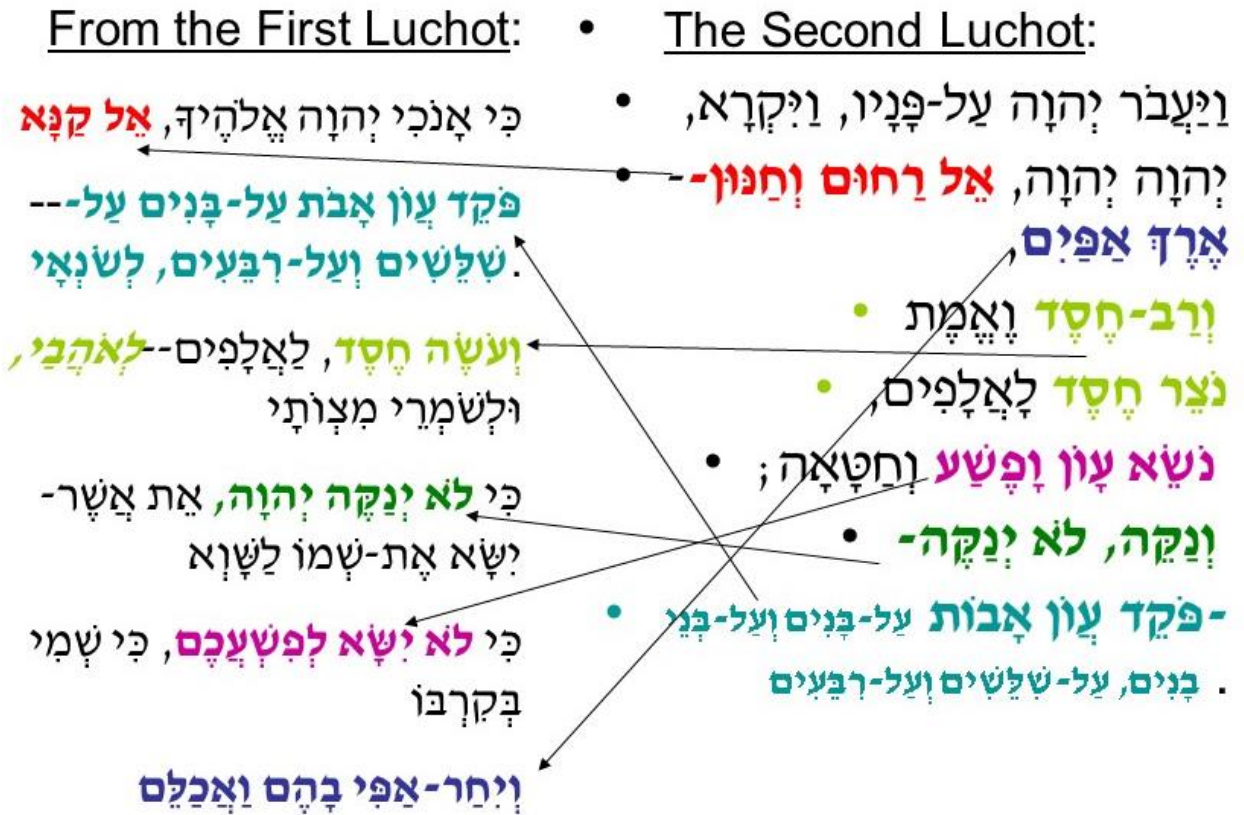
יט וַיֹּאמֶר, אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל-טוֹבֵי עַל-פְּנֶיךָ, וְקָרָאתִי בְּשֵׁם יְהוָה,
לְפָנֶיךָ; וְחִנַּתִּי אֶת-אֲשֶׁר אֲחֹן, וְרַחֲמֹתַי אֶת-אֲשֶׁר אֲרַחֵם

. Re-establishing Brit Sinai with an 'amendment' / Shmot 34

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה, פָּסֹל-לְךָ שְׁנֵי-לַחַת אֲבָנִים כְּרֵאשֹׁנִים;
וְכַתַּבְתִּי, עַל-הַלְּחַת, אֶת-הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר הָיוּ עַל-הַלְּחַת הָרֵאשֹׁנִים
אֲשֶׁר שִׁבַרְתָּ....

ד וַיִּפְסֹל שְׁנֵי-לַחַת אֲבָנִים כְּרֵאשֹׁנִים, וַיִּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַּבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל-
הַר סִינַי, כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה, אֹתוֹ; וַיִּקַּח בְּיָדוֹ, שְׁנֵי לַחַת
אֲבָנִים. ה וַיִּרְדַּד יְהוָה בְּעָנָן, וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם; וַיִּקְרָא בְּשֵׁם,
יְהוָה. ו וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל-פְּנָיו, וַיִּקְרָא:

From דין to רחמים

Moshe Rabeinu's request for the shechina to return

ח וימהר, משה; ויקד ארצה, וישתחו. ט ויאמר אם-נא מצאתי חן בעיניך, אדני, ילך-נא אדני, בקרבנו: **כי עם-קשה-ערף הוא,** וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו. י ויאמר, הנה אנכי פרת ברית...,

- Note parallel between Moshe Rabeinu's request after God declares His new Midot –
 - ח וימהר, משה; ויקד ארצה, וישתחו .
 - ט ויאמר אם-נא מצאתי חן בעיניך, אדני, ילך-נא אדני, בקרבנו: **כי עם-קשה-ערף הוא,** וסלחת ...
- in direct contrast to God's earlier threat from 33:2-3:
 - ושלחתי לפניך, מלאך **כי לא אעלה בקרבך,** **כי עם-קשה-ערף אתה--**פן-אכלך, בדרך .
 - [the word **כי** can mean 'because' or 'even though']

The Biblical meaning of the word "kapara"

Breishit 6:14 – Noah's Ark בראשית פרק ו – תיבת נח

יד עֲשֵׂה לָךְ תֵּבַת עֲצֵי-גֹפֶר, קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת-הַתֵּבָה; וְכִפַּרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ, בַּכֹּפֶר.

Frost like manna – Shmot 16:14 / שמות ט"ז בתיאור המן

יד וַתַּעַל, שְׂכַבַת הַטָּל; וַהֲנִיחָה עַל-פְּנֵי הַמִּדְבָּר, דֶּק מְחֹסֶפֶס--דֶּק כֹּפֶר, עַל-הָאָרֶץ

Kapporet cover of Ark – Shmot 25:20 / שמות כ"ה – הכפרת במשכן

כ וְהָיוּ הַכְּרֻבִים פְּרָשֵׁי כְנָפַיִם לְמַעַלָּה, סֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל-הַכֹּפֶרֶת, וּפְנִיָהֶם, אִישׁ אֶל-אַחִיו; אֶל-
הַכֹּפֶרֶת--יְהִיוּ, פְּנֵי הַכְּרֻבִים.

Avoda of High Priest on Yom Kippur – Vayikra 16:3-16

□

טז וּכְפָר עַל-הַקֹּדֶשׁ, מִטְמֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם לְכָל-חַטָּאתָם; וְכֵן יַעֲשֶׂה, לְאֹהֶל
מוֹעֵד, הַשֹּׁכֵן אֹתָם, בְּתוֹךְ טְמֵאתָם...